

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tārunis 67097200 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

09.11.2023.

Nr. 126

(prot. Nr.44, 6.p)

Par strīda starp akciju sabiedrību “Conexus Baltic Grid” un akciju sabiedrību “Gaso” izskatīšanas ierosināšanu

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2023.gada 12.oktobrī saņēma akciju sabiedrības “Conexus Baltic Grid”, reģistrācijas numurs: 40203041605, juridiskā adrese: Stigu iela 14, Rīga, LV-1021 (turpmāk – Iesniedzējs vai AS “Conexus Baltic Grid”), 2023.gada 12.oktobra iesniegumu Nr.COR-N-2023/2996 (turpmāk – Iesniegums) ar lūgumu ierosināt strīda izskatīšanu ar akciju sabiedrību “Gaso”, reģistrācijas numurs: 40203108921, juridiskā adrese: Vagonu iela 20, Rīga, LV-1009 (turpmāk – Atbildētājs vai AS “Gaso”), par Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punktā un 112.panta 19.punktā noteiktā regulējuma piemērošanu. Iesniegumā kā ieinteresētā persona norādīta sabiedrība ar ierobežotu atbildību “BOVO GAS”, reģistrācijas numurs: 40203334095, juridiskā adrese: “Rūpnīcas”, Iecavas pagasts, Bauskas novads, LV-3913 (turpmāk – SIA “BOVO GAS”).

Regulators konstatē:

1. Iesniegumā ir norādīta informācija, kas atbilstoši likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” (turpmāk – Likums) 33.panta otrajai daļai jāietver iesniegumā par strīda izskatīšanu.
2. Iesniegumā formulētais strīda priekšmets ir atšķirīga Enerģētikas likuma tiesību normu interpretācija attiecībā uz Iesniedzēja kā vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora pienākumu veikt Latvijas gāzes sistēmā ievadāmās gāzes uzskaiti un kvalitātes kontroli (Enerģētikas likuma 112.panta 19.punkts¹) un Iesniedzēja tiesībām uz aktīvu piederību, kas izmantojami un nepieciešami Iesniedzēja nodrošināto pakalpojumu sniegšanā (Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punkts²).

¹ Enerģētikas likuma 112.panta 19.punkts – vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam ir pienākums nodrošināt savstarpēji savienotajā sistēmā ievadāmās gāzes uzskaiti un kvalitātes kontroli.

² Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punkts – Latvijā darbojas viens vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un tam pieder dabasgāzes pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi (tostarp pārvades sistēma).

3. Iesniegumā Iesniedzējs izteicis prasījumu pieņemt lēmumu par strīda izskatīšanas ierosināšanu un atzīt par tiesiski pamatotu Iesniedzēja prasību, ka saskaņā ar Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punktu un 112.panta 19.punktu pie dabasgāzes sadales sistēmas izveidojams pieslēgums ir sistēmas operatora daļa un šajā pieslēgumā ietilpstošās gāzes uzskaites un kvalitātes kontroles iekārtas ir vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora daļa.
4. No Iesnieguma izriet šādi lietas apstākļi:
 - 4.1. Iesniedzējs 2023.gada 23.janvārī saņēma komersanta (potenciālā sistēmas lietotāja) iesniegumu par tehnisko noteikumu izsniegšanu, ar kuru tas informēja Iesniedzēju, ka ir saņēmis Atbildētāja tehniskos noteikumus par gāzesvada pievada izbūvi biometāna ražotnes pievienošanai pie dabasgāzes sadales gāzesvadu tīkla. Atbilstoši Atbildētāja tehnisko noteikumu izvirzītajām prasībām komersants lūdza Iesniedzēju izsniegt tehniskos noteikumus kontroles mezgla un uzskaites mezgla izbūvei, kas ietver arī prasības datu apmaiņai. Iesniedzējs, ievērojot Enerģētikas likuma 112.panta 19.punktā noteikto pienākumu nodrošināt savstarpēji savienotajā sistēmā ievadāmās gāzes uzskaiti un kvalitātes kontroli, 2023.gada 2.februārī izsniedza tehniskos noteikumus gāzes kvalitātes un kontroles mezglam³, tostarp nosakot arī prasības gāzes kvalitātes kontroles un uzskaites mezgla piederībai pēc tā izbūves.
 - 4.2. Iesniedzējs 2023.gada 28.martā saņēma SIA “BOVO GAS” iesniegumu par tehnisko noteikumu izsniegšanu, ar kuru SIA “BOVO GAS” informēja Iesniedzēju, ka Objektā ir reģistrēts jauns uzņēmums, un lūdza SIA “BOVO GAS” izsniegt jaunus tehniskos noteikumus kontroles mezgla un uzskaites mezgla izbūvei, kas ietver arī prasības datu apmaiņai. Iesniedzējs, ievērojot Enerģētikas likuma 112.panta 19.punktā noteikto pienākumu nodrošināt savstarpēji savienotajā sistēmā ievadāmās gāzes uzskaiti un kvalitātes kontroli, 2023.gada 3.aprīlī izsniedza tehniskos noteikumus gāzes kvalitātes kontroles un uzskaites mezglam⁴, tostarp nosakot arī prasības gāzes kvalitātes kontroles un uzskaites mezgla piederībai pēc tā izbūves.
 - 4.3. Pēc tehnisko noteikumu izsniegšanas ar Atbildētāju tika rīkotas vairākas tikšanās, lai vienotos par turpmāko sadarbību pirmā pieslēguma ierīkošanai pie savstarpēji savienotas sistēmas ar dabasgāzes sadales sistēmu. Jau tikšanās laikā Atbildētājs izteica iebildumus par Iesniedzēja tiesībām noteikt, ka gāzes kvalitātes un kontroles mezgla iekārtas ir nododamas Iesniedzēja īpašumā.
 - 4.4. Iesniedzējs 2023.gada 1.jūnijā nosūtīja Klimata un enerģētikas ministrijai (turpmāk – KEM) un informācijai arī Regulatoram un Atbildētājam vēstuli⁵, ar kuru lūdza KEM kā enerģētikas politikas veidotāju ne vēlāk kā līdz 2023.gada 15.jūnijam sniegt apstiprinājumu Iesniedzēja izpratnei par Enerģētikas likumā nostiprināto tvērumu attiecībā uz aktīvu piederības jautājumu (Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punkts). Iesniedzējs norāda, ka līdz Iesnieguma sagatavošanas dienai atbilde no KEM netika saņemta.
 - 4.5. Atbildētājs 2023.gada 8.jūnijā savā atbildes vēstulē⁶ par uzskaites un kvalitātes kontroles iekārtu piederību norādīja, ka kategoriski nepiekrīt Iesniedzēja Enerģētikas likuma

³ AS “Conexus Baltic Grid” 2023.gada 2.februāra tehniskie noteikumi gāzes kvalitātes kontroles un uzskaites mezglam Nr.COR-N-2023/0388.

⁴ AS “Conexus Baltic Grid” 2023.gada 3.aprīļa tehniskie noteikumi gāzes kvalitātes kontroles un uzskaites mezglam Nr.COR-N-2023/1138.

⁵ AS “Conexus Baltic Grid” 2023.gada 1.jūnija vēstule Nr.COR-N-2023/1932.

⁶ AS “Gasos” 2023.gada 8.jūnija vēstule Nr.4-7-1/2311.

normu interpretācijai un no tās izdarītajiem secinājumiem. Atbildētāja skatījumā Iesniedzēja Enerģētikas likuma normu paplašinātā interpretācija sagatavota, lai mākslīgi paaugstinātu pārvades sistēmas operatora nozīmīgumu gāzapgādes nozarē un radītu pārvades sistēmas operatoram ekonomiski nepamatotu papildu ienākumu un citu labumu gūšanas avotu. Ievērojot minēto, Atbildētājs norādīja, ka nevar piekrist Iesniedzēja Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punkta paplašinātai interpretācijai.

- 4.6. Iesniedzējs, ievērojot 2023.gada 18.augusta darba sanāksmē, kurā piedalījās KEM un Regulatora pārstāvji, izteikto ierosinājumu noslēgt trīspusēju līgumu ar Atbildētāju un SIA "BOVO GAS" par pieslēguma ierīkošanu pie savstarpēji savienotas sistēmas saražotā biometāna ievadīšanai ieejas-izejas sistēmā, 2023.gada 24.augustā nosūtīja sagatavoto pieslēguma līguma projektu Atbildētājam, SIA "BOVO GAS", Regulatoram un KEM⁷.
- 4.7. Atbildētājs 2023.gada 19.septembra vēstulē⁸ par līguma projektu par pieslēguma ierīkošanu pie savstarpēji savienotas sistēmas saražotā biometāna ievadīšanai ieejas-izejas sistēmā norādīja, ka, iepazīstoties ar Iesniedzēja piedāvāto līgumprojektu un ievērojot 2023.gada 24.augustā saņemto Regulatora vēstuli⁹, tas secina, ka piedāvātais līgumprojekts neatbilst tā jau iepriekš paustajam viedoklim un ir pretrunā arī Regulatora vēstulē paustajam, un atspoguļo Iesniedzēja interpretāciju attiecībā uz to, kas nav minēts Enerģētikas likumā, kā arī paredz, ka pieslēguma daļā ietilpstošās biometāna ražotāja gāzes uzskaites, kvalitātes kontroles un odorizācijas iekārtas pēc to uzstādīšanas pilnībā pāriet Iesniedzēja īpašumā.
- 4.8. Iesniedzējs 2023.gada 25.septembrī nosūtīja Atbildētājam un informācijai Regulatoram, KEM un SIA "BOVO GAS" vēstuli¹⁰ par līguma projektu par pieslēguma ierīkošanu pie savstarpēji savienotas sistēmas saražotā biometāna ievadīšanai ieejas-izejas sistēmā, ar kuru Iesniedzējs aicināja Atbildētāju ne vēlāk kā līdz 2023.gada 2.oktobrim papildināt Iesniedzēja izstrādāto un ar Regulatora un SIA "BOVO GAS" sniegtajiem priekšlikumiem un labojumiem papildināto pieslēguma līguma projektu, kas Atbildētājam tika nosūtīts 2023.gada 18.septembrī, iekļaujot tajā nosacījumus, kas attiecas uz dabasgāzes sadales sistēmas operatora darbībām, un atkārtoti lūdza SIA "BOVO GAS" un Atbildētāju vienoties par vienādu tiesību normu interpretāciju un izpratni, ka pie dabasgāzes sadales sistēmas izveidojams pieslēgums ir sistēmas operatora daļa un pieslēgumā ietilpstošās gāzes uzskaites un kvalitātes kontroles iekārtas ir vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora daļa, ievērojot Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punktā un 112.panta 19.punktā noteikto. Lai atrisinātu radušos strīdu, Iesniedzējs aicināja Atbildētāju un tā iesaistītos ekspertus uz klātienes sanākumi 2023.gada 4.oktobrī. No Atbildētāja līdz vēstulē noteiktajam termiņam netika saņemti lūgtie priekšlikumi pieslēguma līguma projektam, kā arī Atbildētājs neieradās uz aicināto sanākumi. Iesniedzēja ieskatā, tas no savas puses ir veicis visus pasākumus un izmantojis iespējas, lai atrisinātu strīdu sarunu un izlīguma veidā, taču strīda atrisināšana sarunu un izlīguma veidā nav izdevusies.
- 4.9. 2023.gada 3.oktobrī Iesniedzēja pārstāvji tikās ar SIA "BOVO GAS" pārstāvjiem. Tikšanās laikā SIA "BOVO GAS" informēja, ka vēlas saražoto biometānu komerciāli eksportēt (transportēt ārpus Latvijas), kā arī vēlējas saņemt informāciju par to, kādas darbības ir jāveic, lai kļūtu par dabasgāzes pārvades sistēmas lietotāju. Vienlaikus SIA "BOVO GAS" pauda interesi par gāzes izcelsmes apliecinājuma saņemšanu un

⁷ AS "Conexus Baltic Grid" 2023.gada 24.augusta vēstule Nr.COR-N-2023/2746.

⁸ AS "Gasol" 2023.gada 19.septembra vēstule Nr.4-7-2/4011.

⁹ Regulatora 2023.gada 24.augusta vēstule Nr.1-2.21/2707.

¹⁰ AS "Conexus Baltic Grid" 2023.gada 25.septembra vēstule Nr.COR-N-2023/2878.

- saistītajiem izcelsmes apliecinājuma ārpusdomēna nodošanas procesiem.
- 4.10. SIA "BOVO GAS" informēja Iesniedzēju, ka pieslēgumu pie dabasgāzes sadales sistēmas saražotā biometāna ievadīšanai sistēmā plāno sākt izmantot 2023.gada novembrī.
 5. Regulators 2023.gada 18.oktobrī nosūtīja Atbildētājam vēstuli Nr.3-2.21/605-IP "Par paskaidrojumu sniegšanu" un SIA "BOVO GAS" kā ieinteresētajai personai vēstuli Nr.3-2.21/606-IP "Par paskaidrojumu sniegšanu", kurā lūdza Atbildētāju un SIA "BOVO GAS" līdz 2023.gada 2.novembrim sniegt Regulatoram skaidrojumu un to pamatojošos dokumentus par Iesniegumā minētajiem apstākļiem, kā arī izvērtēt minētās situācijas atrisināšanu izlīguma veidā pirms strīda ierosināšanas.
 6. Regulators 2023.gada 24.oktobrī nosūtīja KEM vēstuli Nr.2-2.21/3287 "Par informācijas sniegšanu" ar lūgumu līdz 2023.gada 8.novembrim sniegt skaidrojošu viedokli par Enerģētikas likumā noteikto regulējumu attiecībā uz biometāna ievadi dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā, tostarp par Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punktā un 112.panta 19.punktā noteiktā regulējuma izpratni, interpretāciju un piemērošanu.
 7. Saskaņā ar Likumu:
 - 7.1. Regulators kā ārpustiesas instance izskata strīdus starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju un lietotāju vai starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem par to tiesībām un pienākumiem, kas izriet no Likuma vai regulējamās nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem (Likuma 9.panta pirmās daļas 5.punkts un 32.panta pirmā daļa). Savukārt Likuma 32.panta ceturrtā daļa noteic, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs un lietotājs zaudē tiesības vērsties Regulatorā, ja ir izmantojis šā panta trešajā daļā noteiktās tiesības strīdu risināt tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, nevēršoties Regulatorā ar iesniegumu par strīda izskatīšanu, vai kopš strīda priekšmeta rašanās dienas ir pagājuši trīs gadi. No Iesnieguma konstatējams, ka Iesniedzējs nav vērsies tiesā, lai risinātu strīdu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, kā arī kopš strīda priekšmeta rašanās dienas nav pagājuši trīs gadi;
 - 7.2. Regulators ne vēlāk kā 30 dienu laikā no dienas, kad saņemts iesniegums par strīda izskatīšanu, izvērtē iesniegumu, tam pievienotos rakstveida materiālus un citus pierādījumus, kas pamato strīda ierosināšanu, strīda priekšmetu un pierāda veiktos pasākumus strīda atrisināšanai izlīguma veidā, un pieņem lēmumu par strīda izskatīšanas ierosināšanu vai Likumā noteiktajos gadījumos neizskata strīdu un sniedz atbildi uz iesniegumu par strīda izskatīšanu (Likuma 35.panta pirmā un otrā daļa);
 - 7.3. Regulators izvērtē strīdu pēc būtības, konstatē lēmuma pieņemšanai nepieciešamos faktus un izskata strīdu triju mēnešu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par strīda izskatīšanas ierosināšanu (Likuma 35.¹pants).
 8. Regulators, nosūtot Iesniedzējam, Atbildētājam un SIA "BOVO GAS" uzaicinājuma vēstules uz šā jautājuma izskatīšanu Regulatora padomes sēdē, vienlaicīgi ir lūdzis Iesniedzēju, Atbildētāju un SIA "BOVO GAS" apsvērt iespēju vienoties par izlīgumu.
 9. Iesniedzēja pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes sēdē, pamatojoties uz Iesniegumā minētajiem argumentiem, uzturēja prasību par strīda izskatīšanas ierosināšanu.
 10. Atbildētāja pilnvarotā pārstāve Regulatora padomes sēdē norādīja, ka atbalsta strīda izskatīšanas ierosināšanu.
 11. SIA "BOVO GAS" pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes sēdē norādīja, ka atbalsta strīda izskatīšanas ierosināšanu.

Regulators secina

1. Atbilstoši Likuma 4.panta pirmajai daļai Iesniedzējs ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs – komersants, kurš regulējamā nozarē (enerģētikā – dabasgāzes apgādē) sniedz sabiedriskos pakalpojumus (dabasgāzes pārvadi un uzglabāšanu) noteiktā teritorijā un kura darbība sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā tiek regulēta saskaņā ar Likumu un enerģētikas nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem. Savukārt Atbildētājs atbilstoši Likuma 4.panta pirmajai daļai ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs, kurš dabasgāzes apgādē nodrošina dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu.
2. Saskaņā ar Likuma 32.panta pirmo daļu Regulatoram ir pamats ierosināt strīdu starp Iesniedzēju un Atbildētāju par Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punktā un 112.panta 19.punktā noteiktā regulējuma piemērošanu, jo strīds ir saistīts ar sabiedrisko pakalpojumu – dabasgāzes pārvades un sadales – sniegšanu sistēmas lietotājam. Tādējādi starp Iesniedzēju un Atbildētāju pastāv strīds par to tiesībām un pienākumiem, kas izriet no Likuma un enerģētikas nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem. Atbilstoši Likumā noteiktajam šādus strīdus var izskatīt Regulators kā ārpusstiesas instance (Likuma 32.panta pirmā daļa) vai tiesa Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam nevēršoties Regulatorā ar iesniegumu par strīda izskatīšanu (Likuma 32.panta trešā daļa).
3. Atbilstoši Iesniegumam pievienotajai sarakstei starp Iesniedzēju un Atbildētāju secināms, ka ir veikti pasākumi strīda atrisināšanai izlīguma veidā.
4. Iesniegumā ir norādīta informācija, kas atbilstoši Likuma 33.panta otrajai daļai jāietver iesniegumā par strīda izskatīšanu. Līdz ar to Iesniedzējs ir lūdzis, lai Regulators kā ārpusstiesas instance izskatītu strīdu starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem par to tiesībām un pienākumiem, kas izriet no Likuma un regulējamās nozares (enerģētikas) speciālajiem normatīvajiem aktiem.
5. Kopš strīda priekšmeta rašanās dienas nav pagājis Likuma 32.panta ceturtajā daļā noteiktais termiņš, kā arī Regulatora rīcībā nav informācijas, ka Iesniedzējs būtu izmantojis Likuma 32.panta trešajā daļā noteiktās tiesības risināt strīdu tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Līdz ar to Iesniedzējam ir tiesības vērsties Regulatorā ar lūgumu izskatīt strīdu Regulatora kompetences ietvaros.
6. Ņemot vērā, ka starp Iesniedzēju un Atbildētāju pastāv strīds par to tiesībām un pienākumiem, kas izriet no Likuma un enerģētikas nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem, Regulatoram ir pamats ierosināt strīda izskatīšanu savas kompetences ietvaros.
7. Ievērojot to, ka ar strīdu saistītie lēmumi var skart SIA “BOVO GAS” intereses, ir pamats strīda izskatīšanā kā trešo personu bez patstāvīgiem prasījumiem pieaicināt SIA “BOVO GAS”.
8. Lai nodrošinātu strīda izskatīšanu Likuma 35.¹pantā noteiktajā termiņā, ievērojot to, ka atbilstoši Likuma 35.²panta ceturtajai daļai visām strīdā iesaistītajām pusēm ir vienādas tiesības izteikt savu viedokli un aizstāvēt savas tiesības, ir pamats noteikt strīdā iesaistītajām pusēm viena mēneša termiņu papildu paskaidrojumu un pierādījumu iesniegšanai, kā arī citu Likumā paredzēto procesuālo tiesību īstenošanai. Strīdā iesaistītās puses īsteno savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (Likuma 35.²panta ceturta daļa).

Ņemot vērā visu iepriekš minēto un pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 5.punktu, 32.panta pirmo daļu, 35.panta pirmās daļas 2.punktu un ceturto daļu, 35.¹pantu, Civilprocesa likuma 78.panta pirmo daļu un 80.pantu,

padome nolemj:

1. ierosināt strīda izskatīšanu starp Iesniedzēju un Atbildētāju par Enerģētikas likuma 111.panta pirmās daļas 1.punktā un 112.panta 19.punktā noteiktā regulējuma piemērošanu;
2. pieaicināt SIA “BOVO GAS” strīda izskatīšanā kā trešo personu bez patstāvīgiem prasījumiem;
3. noteikt Iesniedzējam, Atbildētājam un SIA “BOVO GAS” termiņu papildu paskaidrojumu un pierādījumu iesniegšanai līdz 2023.gada 8.decembrim;
4. aicināt Iesniedzēju, Atbildētāju un SIA “BOVO GAS” veikt savstarpējas pārrunas, lai panāktu izlīgumu.

Lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā un nav pārsūdzams.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU